

ZAGADNIENIE 30

Muzyka polska po II wojnie światowej

1) Sytuacja polityczna w Polsce. Władze komunistyczne wywierają wpływ na kompozytorów, co przejawia się m.in. w określonym typie repertuaru (np. Kazimierz Serocki - „Murarz warszawski”). Po śmierci Stalina: łatwiejszy dostęp do muzyki tworzonej na Zachodzie, I edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” (1956 r.) - organizowanego odtąd cyklicznie i prezentującego trendy obecne we współczesnej muzyce całego świata. W l. 80-tych powstaje szereg utworów, stanowiących komentarz do aktualnych wydarzeń w Polsce lub interpretowanych w kontekście tych wydarzeń (wybór papieża Jana Pawła II: H. M. Górecki – „Beatus Vir”, stan wojenny, powstanie „Solidarności”, śmierć kardynała Wyszyńskiego: K. Penderecki – „Polskie Requiem” oraz W. Kilar – „Exodus”, W. Lutosławski – „III Symfonia”).

2) Państwowe Wyższe Szkoły Muzyczne (późniejsze Akademie Muzyczne) stają się centrami rozwoju muzyki. Najważniejsze ośrodki to: Warszawa (Witold Lutosławski, Kazimierz Serocki, Tadeusz Baird, Włodzimierz Kotoński, Paweł Szymański, Paweł Mykietyn), Kraków (Krzysztof Penderecki, Marek Stachowski, Bogusław Schaeffer, Krystyna Moszumańska-Nazar, Marek Chołoniewski) i Katowice (Henryk Mikołaj Górecki, Wojciech Kilar, Witold Szalonek).

3) Najważniejszym nurtem muzycznym, który staje się „wizytówką” muzyki polskiej pod koniec lat 50-tych i w latach 60-tych jest **sonoryzm** (pojęcie używane przez polskich muzykologów). Wspólnym mianownikiem „szkoły polskiej” stało się eksponowanie niekonwencjonalnych brzmień poprzez różnorodne środki (patrz zagadnienie 22). Do reprezentatywnych przykładów można zaliczyć kompozycje K. Pendereckiego („Strofy”, „Emanacje”, „Psalmy Dawida”, „Tren – Ofiarom Hiroszimy”, „Polimorfia”, „I Kwartet smyczkowy”, „De natura sonoris I i II”, „Wymiary czasu i ciszy”), H. M. Góreckiego („Scontri”, „Genesis”), W. Kilara („Riff 62”, „Générique”), K. Serockiego („Continuum”, „Segmenti”, „Swinging Music”), W. Szalodka („Cztery monologi” na obój solo, „Trzy szkice” na harfę, „Piernikiana” na tubę solo, „Les Sons” na orkiestrę), W. Lutosławskiego („Trzy poematy Henri Michaux”, „Gry weneckie”, „Livre pour orchestre”, „Kwartet smyczkowy”), W. Kotońskiego („Etiuda na jedno uderzenie w talerz”), K. Moszumańskiej-Nazar („Interpretacje” na flet, taśmę i perkusję), B. Schaeffera („Proietto simultaneo”, „Symfonia: Muzyka elektroniczna”).

4) Kontynuacja kierunków z I poł. XX w.:

a) Neoklasycyzm, założenia kierunku - patrz zagadnienie 21, twórcy: W. Lutosławski („Koncert na orkiestrę”, „Mała suita”), G. Bacewicz („Koncert na orkiestrę smyczkową”, „IV Kwartet smyczkowy”, sonaty), A. Panufnik (symfonia, „Koncert gotycki” na trąbkę i orkiestrę, „Muzyka jesieni”), Tadeusz Baird („4 Sonety miłosne” do tekstów W. Szekspira, „Pieśni truwerów”, suita „Colas Breugnon”), Tadeusz Szeligowski (opera „Bunt żaków”), Bolesław Szabelski („Concerto grosso” na orkiestrę).

b) Folkloryzm, założenia kierunku - patrz zagadnienie 21, twórcy: W. Lutosławski („Koncert na orkiestrę”, „Mała suita”, „Tryptyk śląski”, „Bukoliki” na fortepian), G. Bacewicz (koncerty, kwartety smyczkowe), W. Kilar („Orawa”, „Kzesany”, „Kościelec 1909”), H. M. Górecki (III Symfonia „Symfonia pieśni żalonych”).

c) Jazz w muzyce poważnej - patrz zagadnienie 21.

d) Muzyka filmowa (W. Kilar, Jan A. P. Kaczmarek, Waldemar Kazanecki, Andrzej Kurylewicz, Zbigniew Preisner).

5) Kontynuacja technik z I poł. XX w. - patrz zagadnienie 22.

6) Nowe techniki kompozytorskie, kierunki i gatunki - patrz zagadnienie 22.

7) Postmodernizm - patrz zagadnienie 22.